

**Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén –
Initiativ för hållbar utveckling av den blå ekonomin i västra Medelhavsområdet**

[COM(2017) 183]

(2018/C 129/14)

Föredragande: **Dimitris DIMITRIADIS**

Remiss	Kommissionen, 31.5.2017
Rättslig grund	Artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktions-sätt
Ansvarig facksektion	REX
Antagande av facksektionen	7.11.2017
Antagande vid plenarsessionen	6.12.2017
Plenarsession nr	530
Resultat av omröstningen (för/emot/nedlagda röster)	159/1/1

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 En socialt och miljömässigt hållbar utveckling av havsområden och kustområden, som motverkar befintliga klyftor och säkerställer bevarandet av kulturell och biologisk mångfald, är av avgörande betydelse. Det är dessutom ett av de mest prioriterade områdena för inrättandet av system för transnationellt samarbete, i och utanför EU. EESK stöder därför helhjärtat det särskilda initiativet för en hållbar utveckling av den blå ekonomin i västra Medelhavsområdet och uppmanar EU-institutionerna att slutföra samrådet och inrätta den relevanta arbetsgruppen.

1.2 EESK anser att det krävs god kommunikation och ett lämpligt samarbetsklimat mellan berörda stater och även med EU:s institutioner för att initiativet ska lyckas. Unionen för Medelhavsområdet uppmanas att spela en viktig roll genom att effektivt sammankoppla alla berörda parter.

1.3 EESK inser behovet av att utvidga initiativet på följande tre sätt:

1.3.1 Utöver de valda handlingsområdena i det specifika initiativet – 1) en tryggare och säkrare maritim miljö, 2) en smart och motståndskraftig blå ekonomi och fokus på kompetensutveckling, forskning och innovation, 3) bättre havsförvaltning – föreslår kommittén en ytterligare tematisk breddning av initiativet inom biologisk mångfald och bevarande och interkulturell kommunikation, samt en mer konkret strategi för att stödja småskalig och mycket småskalig produktiv verksamhet.

1.3.2 EESK anser dessutom att det är av största vikt att inkludera en gradvis utveckling av, och ett transnationellt samarbete mellan, systemen för yrkesutbildning och akademisk utbildning som ett horisontellt insatsområde, för att effektivisera övriga områden i den blå ekonomin. I det avseendet bör den makroregionala strategin antas.

1.3.3 Sjö(transport)säkerhet och andra säkerhetsfrågor, hållbar ekonomisk tillväxt och kulturellt och miljömässigt bevarande kan inte hanteras effektivt på lång sikt om vi förbiser att Medelhavet är en historisk, ekonomisk och miljömässig enhet⁽¹⁾. Även om de ökade geopolitiska spänningarna och skärpta konflikterna i östra delen av havsområdet förklarar

⁽¹⁾ I WWF:s nyligen offentliggjorda rapport – "Reviving the Economy of the Mediterranean Sea – Actions for a sustainable future" – argumenterar författarna för både behovet av en helhetssyn och för att "Medelhavet ger ett viktigt bidrag till regionens BNP och att dess naturresurser utgör en enorm tillgång för den blå ekonomin, inte bara för regionen utan även globalt". (Se sidan 7 i rapporten, http://www.wwf.gr/images/pdfs/Reviving_Mediterranean_Sea_Economy_Full%20rep_Lowres.pdf).

varför initiativet börjar i det västra Medelhavsområdet, bör detta därför uppfattas som ett pilotprojekt som kan ge användbara erfarenheter och bästa metoder, som kan utvidgas till en helhetsstrategi för Medelhavsområdet (se även punkterna 3.3, 3.4 och 3.5).

1.4 EESK räknar med att det kommer att krävas en hög grad av transnationell och sektorsöverskridande samordning för att initiativet ska bli framgångsrikt. De strategier och program för Medelhavet som har genomförts de senaste tjugo åren har gett dåliga resultat och lämnat enorma mängder oanvända medel efter sig. Orsaken har varit skillnader i inställning och brist på effektiv samordning mellan gemenskapens institutioner och de offentliga förvaltningarna i utomeuropeiska Medelhavsländer, och i vissa fall har byråkrati, med transparens som svepskäl, skapat stora hinder för användning av befintliga medel. Det tyder på ett behov av ett underprojekt med tekniskt stöd som täcker följande frågor:

1.4.1 En grundlig jämförande analys som kartlägger de överlappande områdena i det befintliga överflödet av initiativ med liknande (om än inte identisk) inriktning (se punkterna 3.9 och 3.10), för att spara resurser och förbättra slutresultaten. EESK framhåller risken att genomförandet av detta initiativ fördröjs eller till och med avbryts, om det inte finns någon tydlig definition av målen på medellång och lång sikt och/eller inte någon specifik definition av de deltagande organens och institutionernas befogenheter.

1.4.2 En operativ huvudplan där man anger befogenheterna för expertgruppen för den blå ekonomin, de specifika organisatoriska/administrativa instrumenten samt de särskilda rollerna för de inblandade regionala, nationella och internationella institutionerna, liksom en väl specificerad tidsplan (se även punkterna 4.5 och 4.6). Med tanke på att forskningsinstitut kommer att ha en viktig roll, bör upphovspersonen eller upphovspersonerna till denna huvudplan även beakta regionala olikheter i fråga om förekomsten av en välbeprövad och kompetent FoU-sektor, liksom befintliga exempel på framgångsrikt FoU-samarbete från båda sidorna av Medelhavet.

1.4.3 Planering och genomförande av en tillräckligt långtgående kommunikationsstrategi där man offentliggör innehållet i initiativet för den blå ekonomin och de resulterande möjligheterna och utsikterna i syfte att i) registrera alla institutioner och intressenter som kan omfattas och/eller påverkas, särskilt på regional och lokal nivå, och ii) sprida relevant information bland dem.

1.5 Efter ovanstående allmänna rekommendationer följer detaljerade slutsatser och relevanta förslag nedan:

1.5.1 EESK håller med om att det, för att man ska lyckas i kampen mot brottslighet och terrorism, behövs ett effektivare nätverkande mellan gränskontrollmyndigheterna till land och sjöss vid båda sidorna av Medelhavet, samt ett systematiskt utbyte och analys av data, i nära samarbete med Frontex och andra globala, transnationella institutioner såsom Internationella sjöfartsorganisationen (IMO).

1.5.2 Med tanke på nätverket mellan gränsskyddsmyndigheter till land och sjöss vill EESK ägna särskild uppmärksamhet åt reglerna om "goda styrelseformer", och behovet av att noga beakta mänskliga rättigheter, både enskilda och kollektiva (se även punkt 4.1).

1.5.3 För att den fysiska planeringen och kustförvaltningen ska vara effektiv, bör quadruple helix-strategin antas på transnationell nivå och särskilt regional/lokal nivå. Det krävs ett ökat deltagande av lokala myndigheter (kommuner och regioner) och av arbetsmarknadens parter och organisationer i det civila samhället, inom deras respektive verksamhetsområden. Kommissionen bör i detta syfte bjuda in intressenter inom den lokala offentliga och privata sektorn till samrådet om meddelandet och om de specifika verksamhetsområdena – transportsäkerhet, fiske, turism och energi, social sammanhållning och miljömässig hållbarhet (se även punkterna 4.2.1 och 4.3).

1.5.4 "Blå tillväxt"⁽²⁾ är en av de huvudsakliga långsiktiga strategierna för att uppnå Europa 2020-målen om smart och hållbar tillväxt: fiske och jordbruk, kustnära (eko)turism, maritim logistik (av ökad betydelse för Medelhavet på grund av nuvarande geopolitiska och ekonomiska skeenden), marin bioteknik, havsenergi och havsutvinning ger nya mångfasetterade möjligheter för företagande.

⁽²⁾ https://ec.europa.eu/maritimeaffairs/policy/blue_growth_sv

1.5.5 Små och mycket små företag, hemindustrier och familjeföretag med traditionella organisatoriska strukturer, driftsplaner och verksamheter är ryggraden i lokala ekonomier på båda sidorna av Medelhavsområdet. I det avseendet kan nätverkande och samarbetsprogram för små producenter och mikroproducenter också förbättra motståndskraften och kostnadskonkurrenskraften genom att samtidigt bevara den välbehövliga differentieringen hos varor och tjänster som de tillhandahåller. Därför anser EESK att det, utöver innovativt och tekniskt avancerat entreprenörskap, är minst lika viktigt att främja specifika, väl anpassade program för traditionella ekonomiska verksamheter, samt att beakta lokala särdrag (se punkterna 3.6, 3.7, 4.2.2, 4.2.3 och 4.2.4).

1.5.6 Eftersom fattigdom och ungdomsarbetslöshet kan förvärras under de kommande åren, särskilt i de södra Medelhavsländerna, kan det vara viktigt att säkerställa bättre matchning på arbetsmarknaden, men det är med all säkerhet inte tillräckligt för att hantera arbetslöshet, social sammanhållning och hållbarhet. De utvecklingsåtgärder som sammanfattas i punkt 1.5.5 är avgörande för att skapa nya hållbara arbetstillfällen och höja levnadsstandarderna i specifika områden. Dessa utvecklingsåtgärder måste planeras noggrant i samarbete med lokala institutioner och myndigheter. Dessutom är dessa lokaliserade strategier det effektivaste sättet att stoppa pushfaktorerna för migrationen – därför bör de uppfattas som ett viktigt instrument för att hantera ökade migrationsströmmar och de resulterande socioekonomiska problemen på båda sidorna av Medelhavet, liksom de närliggande frågorna om säkerheten och tryggheten och kampen mot brottslighet och terrorism (punkt 1.5.1).

1.5.7 I fråga om fiske anser EESK att i) flexibiliteten för Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF) bör förbättras för att avlägsna hinder mellan den offentliga förvaltningens olika nivåer, och att ii) rollen för Allmänna kommissionen för fiske i Medelhavet (AKFM) bör stärkas för att åtgärda den fortsatt ogynnsamma situationen för fiskebestånden inom många arter, i nära samarbete och samordning med utomeuropeiska Medelhavsländer (se även punkterna 4.3.4 och 4.3.5).

2. Bakgrund till kommissionens meddelande

2.1 I november 2015 antog "Ministerkonferensen om blå ekonomi"⁽³⁾ inom unionen för Medelhavsområdet en *förklaring* om en fortsatt utveckling av den blå ekonomin⁽⁴⁾ genom ökade investeringar i relevant teknik, innovation, kunskap och färdigheter samt havsförvaltning.

2.2 I oktober 2016 uppmuntrade utrikesministrarna i "*dialogen mellan länderna i västra Medelhavsområdet*" – Algeriet, Libyen, Mauretanien, Marocko och Tunisien plus Frankrike, Italien, Malta, Portugal och Spanien – till ytterligare arbete med ett initiativ för hållbar utveckling av den blå ekonomin inom ramen för unionen för Medelhavsområdet⁽⁵⁾.

2.3 Detta meddelande⁽⁶⁾ och medföljande ramverk för åtgärder [SWD(2017) 130]⁽⁷⁾ härrör från den förfrågan. Här anges att man bör utnyttja möjligheterna och anta utmaningarna i en region som kräver multilateral samordning och internationellt samarbete som måste nå utanför Europeiska unionens (EU) gränser.

2.4 Det kommissionsinitiativ som ligger till grund för detta meddelande bygger dessutom på en långvarig erfarenhet av strategier för havsområden och makroregionala strategier – se till exempel strategin för Atlanten, EU-strategin för Östersjöregionen och EU-strategin för den adriatisk-joniska regionen⁽⁸⁾. Initiativet har även dragit nytta av den regionala dialog som förs om den blå ekonomin inom unionen för Medelhavsområdet (som nämns ovan), Allmänna kommissionen

⁽³⁾ Se dagordningen för "Ministerkonferensen om blå ekonomi" inom unionen för Medelhavsområdet som hölls den 17 november 2015 – http://ufmsecretariat.org/wp-content/uploads/2015/10/Agenda_UfM_Ministerial-on-Blue-Economy_MARE-D1.pdf

⁽⁴⁾ Se http://ufmsecretariat.org/wp-content/uploads/2015/11/2015-11-17-declaration-on-blue-economy_en.pdf

⁽⁵⁾ En kortfattad översikt över de beslut som antogs av utrikesministrarna den 28 oktober 2016 finns på <http://ufmsecretariat.org/foreign-affairs-ministers-of-the-55-dialogue-discuss-pressing-regional-challenges-and-highlight-the-positive-contribution-of-ufm-activities-to-the-enhancement-of-regional-cooperation/>. En historik över "dialogen mellan länderna i västra Medelhavsområdet" från 2003 finns på http://westmediterraneanforum.org/wp-content/uploads/2013/09/131017_chronology5+51.pdf

⁽⁶⁾ https://ec.europa.eu/maritimeaffairs/sites/maritimeaffairs/files/com-2017-183_en.pdf

⁽⁷⁾ https://ec.europa.eu/maritimeaffairs/sites/maritimeaffairs/files/swd-2017-130_en.pdf

⁽⁸⁾ På följande webbplatser finns information om EU:s tre regionala strategier: <http://www.atlanticstrategy.eu/> (Atlantstrategin), <https://www.balticsea-region-strategy.eu/> (EU:s strategi för Östersjöområdet [EUSBSR]) och <http://www.adriatic-ianian.eu/> (området kring Adriatiska havet och Joniska havet [EUSAIR]).

för fiske i Medelhavet⁽⁹⁾, Barcelonakonventionen om skydd av Medelhavets marina miljö och kustregion⁽¹⁰⁾, samt FN:s Agenda 2030 för hållbar utveckling⁽¹¹⁾ och de insatser som görs för att genomföra strategin för hållbar utveckling i Medelhavet⁽¹²⁾.

2.5 Meddelandet överensstämmer dessutom med hur den vetenskapliga och sociopolitiska diskussionen i världen utvecklas. Den blå ekonomin är redan en av de viktigaste aktuella frågorna, för det första till följd av betydelsen av tillgångarna i havet och potentialen för havsrelaterad ekonomisk tillväxt och för det andra på grund av att hållbara hav är den viktigaste parametern för bevarandet av den globala miljön⁽¹³⁾.

2.6 I meddelandet erkänns behovet av ökad säkerhet och trygghet, hållbar ekonomisk tillväxt och arbetstillfällen, liksom bevarande av ekosystem och biologisk mångfald i västra Medelhavsområdet. Med andra ord vill man bidra till främjandet av social och miljömässig hållbar ekonomisk utveckling i havsområdet, det norra och södra kustområdet, hamnarna och städerna som utgör ett integrerat system för rörlighet för människor och råvaror, som går långt utöver befintliga administrativa och politiska oregelbundenheter. Följande tre områden med utmaningar fastställs:

2.6.1 *Trygghet och säkerhet för maritima verksamheter*: enligt meddelandet har västra Medelhavet områden med tät trafik, vilka kommer att utsättas för ökade risker (i form av transportolyckor) på grund av framtida geopolitiska och ekonomiska skeenden såsom utvidgningen av Suezkanalen. Å andra sidan är säkerhetsfrågor redan betydelsefulla – irreguljär migration är ett tecken på detta – medan aktuella socioekonomiska och demografiska trender tillsammans med klimatförändringarna förväntas leda till ökad konkurrens om resurser och geopolitisk instabilitet.

2.6.2 *Hög ungdomsarbetslöshet kontra en åldrande arbetskraft inom maritima näringar*: i meddelandet erkänns en välkänd "sysselsättningsparadox", nämligen en utnyttjad arbetskraft å ena sidan och tjänster som inte är tillsatta å andra sidan, med en särskild koncentration i den blå ekonomins sektorer och industrier. Kommissionen anser att den aktuella situationen i huvudsak (om än inte enbart) är ett resultat av en dålig matchning. Därför fokuserar den på bristen på dialog och samarbete mellan industrin och utbildningssystemet.

2.6.3 *Skilda och konkurrerande intressen till havs*: enligt de uppgifter som presenteras i meddelandet har den västra Medelhavsregionen den största biologiska mångfalden i hela området. Samtidigt kommer ungefär halva Medelhavsområdets BNP från i huvudsak maritima verksamheter i denna region – turism, vattenbruk, fiske och transport – vilket leder till en växande urbanisering längs kusterna, överexploatering av fiskbeståndet, havsföroreningar och ytterligare problem med bevarandet. Mot bakgrund av de berörda intressenas transnationella karaktär och de allvarliga socioekonomiska skillnaderna, motiverar dessa faktorer helt kommissionens synpunkt i meddelandet att området är "ett centrum för ekonomiska, demografiska och miljörelaterade påfrestningar".

2.7 På det hela taget medger kommissionen att det befintliga ramverket för samarbetsåtgärder på båda sidorna av havsområdet inte har visat sig vara tillräckligt effektivt. I det avseendet tillgodoser initiativet ett befintligt behov. För att lyckas med detta krävs det dock många allmänna och specifika förändringar och justeringar som vi ska försöka presentera i följande punkter.

3. Allmänna kommentarer

3.1 EESK stöder kommissionens insatser för att konsolidera och utveckla en miljömässigt hållbar produktions- och konsumtionskedja, t.ex. genom användning av rena energiformer för avsaltning, främjande av energieffektivitet och ren energi mer generellt, och främjande och stärkande av grön frakt och sjöfart. Detta är särskilt viktigt mot bakgrund av de enorma möjligheterna för entreprenörsverksamheter inom intresseområdet.

⁽⁹⁾ <http://www.fao.org/gfcm/en/>

⁽¹⁰⁾ Konventionen om skydd av Medelhavets marina miljö och kustregion (Barcelonakonventionen) antogs den 16 februari 1976 vid den konferens för skydd av Medelhavet med representanter för kuststaterna i Medelhavsområdet (Conference of Plenipotentiaries of the Coastal States of the Mediterranean Region for the Protection of the Mediterranean Sea) som hölls i Barcelona. Den ursprungliga konventionen har ändrats genom ändringsförslag som antogs den 10 juni 1995 (UNEP(OCA)/MED IG.6/7). Den trädde i kraft den 9 juli 2004.

⁽¹¹⁾ https://www.un.org/pga/wp-content/uploads/sites/3/2015/08/120815_outcome-document-of-Summit-for-adoption-of-the-post-2015-development-agenda.pdf

⁽¹²⁾ https://planbleu.org/sites/default/files/upload/files/smdd_uk.pdf

⁽¹³⁾ Se "Reviving the Economy of the Mediterranean Sea – Actions for a sustainable future", rapport från WWF med stöd av Boston Consulting Group, 2017, http://www.wwf.gr/images/pdfs/Reviving_Mediterranean_Sea_Economy_Full%20rep_Lowres.pdf

3.2 Begreppet "blå ekonomi" syftar på en socialt och miljömässigt hållbar utveckling av havs- och kustområden, som motverkar befintliga skillnader och säkerställer bevarandet av kulturell och biologisk mångfald, vilket är särskilt viktigt i ljuset av Medelhavets historia och med tanke på dess framtid. I det avseendet kan de valda handlingsområdena i meddelandet – 1) trygghet och säkerhet till sjöss, 2) en smart och motståndskraftig ekonomi, 3) bättre havsförvaltning – trots att de är viktiga, vara alltför restriktiva med tanke på områdets behov. EESK föreslår en ytterligare breddning av initiativet inom områdena biologisk mångfald och bevarande, interkulturell kommunikation och en mer konkret strategi för att stödja småskaliga och mycket småskaliga produktiva verksamheter, t.ex. inom fiske.

3.3 Sjöfartsskydd och särskilt säkerhetsfrågor, kan, trots att de är väldigt viktiga, inte begränsas till det västra Medelhavsområdet. Tvärtom pekar den geopolitiska historien och den aktuella försämringen av situationen, tillsammans med den exploderande flyktingkrisen i den östra delen av havsområdet, på behovet av en helhetsstrategi för Medelhavet för att hantera dessa problem.

3.4 Detta gäller också resten av de fastställda intresseområdena – hållbar ekonomisk tillväxt, frågor om kulturellt och miljömässigt bevarande etc. Medelhavet bör inte delas in i en västlig och en östlig del. Även om så måste vara fallet av administrativa och kortsiktiga taktiska skäl, måste man på lång sikt genom strategisk planering hantera området som en helhet.

3.5 EESK förstår fullständigt att det, mot bakgrund av de ökade geopolitiska spänningarna och skärpningen av konflikterna i östra Medelhavsområdet, kan vara en lättare, mer realistisk och snabbare metod att börja med initiativet för västra Medelhavsområdet. Om detta inte följs av ett motsvarande initiativ för det östra Medelhavsområdet, finns det dock en betydande risk att de uppsatta målen inte uppnås. Samma problem, men med mycket större spänningar på grund av geopolitiska förhållanden, drabbar det östra Medelhavsområdet, för vilket motsvarande regler och strategier bör planeras och tillämpas.

3.6 Även om bristen på "dialog" mellan industrin å ena sidan och den akademiska sektorn och FoU-sektorn å den andra sidan kan vara en viktig faktor att ta i beaktande vid hantering av arbetslösheten (särskilt på lång sikt och i tider av ekonomisk tillväxt), är det alltför ensidigt att fokusera på endast denna fråga. Tvärtom bör den befintliga ekonomiska obalansen (med bristen på nya lediga platser och hög arbetslöshet som en viktig aspekt) och de ökade socioekonomiska skillnaderna i det västra Medelhavsområdet hanteras mot bakgrund av den ihållande systemkrisen i den norra delen av regionen och den allmänna bristen på vilja att göra produktiva investeringar.

3.7 När en ekonomisk verksamhet i hög grad hänger samman med bevarandefrågor, där det finns (makro-)ekonomiska externa effekter (antingen efterfrågestyrda eller utbudsstyrda) och där summan av fria individuella val genererar socioekonomiska och miljömässiga hållbarhetsproblem, finns det ett behov av effektiva politiska åtgärder, som i tider av intensifierad internationalisering måste vara tvärnationellt anpassade. Vid överexploatering av fiskbestånd, havsföroreningar, alltför omfattande urbanisering och tätorter som växer på ett ineffektivt sätt, samt ihållande ekonomiska/finansiella kriser och växande transregionala och sociala skillnader i och utanför EU är doktrinen om att "frigöra marknadskrafterna" inte tillräcklig.

3.8 I det avseendet är de erkända bristerna i den befintliga ramen för det politiska beslutsfattandet på området, som i huvudsak beror på bristen på samarbete mellan de olika länderna – det hänvisas till dessa i meddelandet i samband med diskussionen av den tredje gruppen med utmaningar och skillnader avseende avvikande och konkurrerande intressen – en extremt viktig faktor vid hantering av både de miljömässiga och de socioekonomiska tvisterna i regionen. Befintliga och framtida bilaterala avtal mellan EU-länder och länder i södra Medelhavsområdet som gränsar till varandra bör respekteras i praktiken. Frånvaron av en enhetlig och därmed stark EU-röst i utrikespolitiska frågor kanske inte hjälper i detta avseende, men å andra sidan bör kustländerna i södra Medelhavsområdet kunna förvänta sig att EU är deras huvudsakliga (om inte enda) partner, med ett starkt och äkta intresse av att främja de gemensamma utsikterna för hållbar utveckling och välbefinnande i området.

3.9 Bortsett från den befintliga bristen på tvärnationellt samarbete ger det förvirrande överflödet av initiativ och plattformar med liknande (om än inte identisk) inriktning upphov till ytterligare ett behov av politisk samordning. I det

meddelande vi yttrar oss om hänvisas det till exempel till EU:s strategi för blå tillväxt och havspolitikerna (¹⁴), EU:s strategi för ökad tillväxt och sysselsättning inom kust- och havsturism (¹⁵), BlueMed-initiativet (¹⁶) och FAO:s blå tillväxt (¹⁷). Dessutom finns det andra verksamheter som omfattar båda sidorna av havsområdet, såsom handlingsplanen för hållbar konsumtion och produktion och den regionala transporthandlingsplanen för Medelhavsområdet (¹⁸).

3.10 Mot bakgrund av det breda spektrumet av befintliga initiativ med liknande inriktning, efterlyser EESK en grundlig jämförande analys som pekar ut de överlappande områdena och gör det möjligt att använda initiativen på ett sätt som sparar resurser och förbättrar slutresultaten. Bästa praxis som tillämpas i andra makroregionala strategier (även i Östersjön) och initiativ (såsom initiativet om smarta öar) (¹⁹) bör studeras och beaktas närmare.

3.11 Orealistiska krav som begränsar effektiviteten för de europeiska programmen i Medelhavet å ena sidan, och en byråkrati som beror på en fobi för missbruk av EU-medel å andra sidan, har, i kombination med förekomst av korrupktion och ineffektivitet i (delar av) den offentliga förvaltningen på båda sidorna av havsområdet, lett till allvarliga brister i utnyttjandet av befintliga EU-fonder för Medelhavet.

3.12 Å andra sidan har unionen för Medelhavsområdet hittills inte lyckats spela den roll den borde, trots de olika projekt som har tillkännagetts. Därför måste dess insats i regionen stärkas ytterligare. Initiativ för blå ekonomi skulle kunna vara av stor vikt för det allmänna välbefinnandet, men de behöver vara effektivt kopplade till befintliga strukturer och ramverk.

4. Särskilda kommentarer

4.1 En tryggare och säkrare maritim miljö

4.1.1 Meddelandet fokuserar på två särskilda insatsområden: 1) samarbete mellan kustbevakningar och 2) utbyte av data och administrativt samarbete för att förbättra kapaciteten att agera vid och motverka havsföreningar till följd av olyckor.

4.1.2 EESK anser att det är av avgörande betydelse att stärka nätverkanterna och således samarbetet mellan gränsbevaknings- och gränskontrollmyndigheter till land och sjöss på båda sidorna av Medelhavet, med stöd av Frontex. Systematiskt utbyte och systematisk analys av information av ett övernationellt dataanalyscentrum är också nödvändigt för att lyckas i kampen mot brottslighet och terrorism. Reglerna om "goda styrelseformer" liksom mänskliga rättigheter, både individuella och kollektiva, måste dock beaktas noga, särskilt mot bakgrund av den negativa erfarenheten av specifika system.

4.1.3 EESK anser att dessa två väldefinierade metoder är ett effektivt sätt att hantera frågan om en tryggare och säkrare maritim miljö. Analysen av de underliggande kvantitativa målen måste dock förbättras för den fortsatta översynen och utvärderingen av denna prioritering, och insatser bör göras för att samordna och samarbeta med globala, transnationella institutioner såsom IMO (²⁰).

4.2 En smart och motståndskraftig blå ekonomi

4.2.1 Kommittén är besviken över att arbetsmarknadens parter och organisationerna i det civila samhället i bästa fall är underrepresenterade (om inte helt frånvarande) i meddelandet, trots att dessa institutioner skulle kunna vara mycket användbara i planeringen och genomförandet av särskilda strategier och program, tack vare deras erfarenhet av att hantera kritiska situationer och deras beprövade förmåga att ingripa direkt i, och lösa, socioekonomiska problem.

⁽¹⁴⁾ Se t.ex. den senaste rapporten om strategin för blå tillväxt – SWD(2017) 128 final – på https://ec.europa.eu/maritimeaffairs/sites/maritimeaffairs/files/swd-2017-128_en.pdf

⁽¹⁵⁾ COM/2014/086 final.

⁽¹⁶⁾ https://ec.europa.eu/maritimeaffairs/content/bluemed-initiative-blue-growth-and-jobs-mediterranean_en

⁽¹⁷⁾ Mer information om det blå tillväxtinitiativet från FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation finns på <http://www.fao.org/3/a-mk541e/mk541e02.pdf>

⁽¹⁸⁾ Se <http://www.unep.org/ourplanet/june-2017/unep-publications/regional-action-plan-sustainable-consumption-and-production> respektive https://ec.europa.eu/transport/sites/transport/files/themes/international/european_neighbourhood_policy/mediterranean_partnership/docs/rtap2014_2020_en.pdf

⁽¹⁹⁾ <http://www.smartislandsinitiative.eu/en/index.php>

⁽²⁰⁾ <http://www.imo.org/en/Pages/Default.aspx>

4.2.2 Fattigdom och ungdomsarbetslöshet kan komma att förvärras under de kommande åren på grund av klimatförändringar, vilket särskilt kommer att påverka förhållandena i de södra Medelhavsländerna. Kommissionen bör, i samarbete med lokala myndigheter och arbetsmarknadens parter, vidta utvecklingsåtgärder på lokal nivå – t.ex. uppmuntra små och medelstora företag, stödja hemindustrier, vidta särskilda åtgärder för att stödja den primära sektorn och främja lokala jordbruks- och fiskeprodukter på europeiska marknader etc. – parallellt med lämpliga förbättringar i lokal utbildning och yrkesutbildning, för att höja levnadsstandarden för invånare och förhindra migration. Den blå ekonomin kan ge en anständig inkomst för tusentals familjer genom moderna, småskaliga och högkvalitativa metoder för fiske, bevarade och leverans av fiskeriprodukter.

4.2.3 Familjeföretag, små och mycket små företag med traditionella organisatoriska strukturer, driftsplaner och verksamheter är ryggraden i lokala ekonomier på båda sidorna av Medelhavsområdet, särskilt i de sektorer och industrier som utgör den blå ekonomin. Av denna anledning anser EESK att det, utöver initiativen för att stödja innovativt och tekniskt avancerat entreprenörskap, är minst lika viktigt att också främja program för traditionella ekonomiska verksamheter.

4.2.4 I det avseendet menar EESK att den andra gruppen med åtgärder i denna prioritering, som rör hanteringen av havskluster, måste stärkas. Nätverkande och samarbetsplaner för småproducenter och mikroproducenter kan förbättra motståndskraften och kostnadskonkurrenskraften genom att samtidigt bevara den välbehövliga differentieringen av varor och tjänster som de tillhandahåller. Kluster kan, å andra sidan, vara effektiva i vissa sektorer där kapitalkoncentration är grundläggande – såsom sektorn för förnybar energi och frakt. EESK anser dock att idéerna om kluster, inrättande av inkubatorer och främjande av verksamhetsplaner genom affärsängelstjänster är något förhastade, även för mer avancerade ekonomier i EU, vilket pekar på behovet av att planera väl specificerade stödtjänster, särskilt för små producenter, hantverkare och handlare i södra delen av området.

4.2.5 I enlighet med den fjärde strategiska prioriteringen i ovannämnda nyligen offentliggjorda WWF-rapport om att återuppliva ekonomin i Medelhavet, är det både möjligt och nödvändigt att omdirigera offentlig och privat finansiering för att utnyttja potentialen hos de naturtillgångar som finns i området. Detta kan generera inkomster, samtidigt som man tar hänsyn till den sociala och miljömässiga hållbarheten via koldioxidfinansieringsmekanismer såsom betalning för ekosystemtjänster⁽²¹⁾. Medelhavets sjögräsängar tillhör t.ex. de mest effektiva systemen för att binda kol, vilket innebär att offentliga och privata investeringar i denna riktning både kan stärka den lokala ekonomiska tillväxten och bidra till den globala klimatstrategin.

4.3 Bättre havsförvaltning

4.3.1 För att lyckas med den första gruppen åtgärder – fysisk planering och kusthantering – bör quadruple helix-strategin antas⁽²²⁾. De lokala myndigheterna (kommunerna och regionerna), akademiska institutioner och forskning- och utvecklingsområdet samt arbetsmarknadens parter och det civila samhällets organisationer måste delta i högre grad, inom sina respektive verksamhetsområden, på grund av deras bättre kunskap om lokala socioekonomiska förhållanden och också på grund av deras administrativa flexibilitet.

4.3.2 I det avseendet bör och kan organiserade ekonomiska och sociala intressen spela en avgörande roll för den socioekonomiska utvecklingen av Medelhavet. Kommissionen bör, i samarbete med unionen för Medelhavsområdet, bjuda in intressenter från den privata sektorn till samrådet om meddelandet, vilket skulle garantera att de konkret bidrar till planeringen och därmed till ett effektivare deltagande i genomförandet av relevanta program och verksamheter. När det gäller fiske bör åtgärder vidtas för att stärka gemensamma förvaltningssystem genom att säkerställa att intressenter verkligen involveras i beslutsprocessen.

4.3.3 Särskild vikt bör läggas vid bristen på samarbete mellan europeiska och utomeuropeiska länder i västra Medelhavsområdet, särskilt med tanke på säkerhets- och immigrationsfrågor som påverkar den ekonomiska utvecklingen.

⁽²¹⁾ Betalning för ekosystemtjänster innebär att en mottagare eller en användare av en ekosystemtjänst gör en direkt eller indirekt betalning till tillhandahållaren av tjänsten. När det gäller Medelhavsområdet skulle betalning för ekosystemtjänster också kunna fungera som en miljömässig motivering för överföringar av medel från den norra till den södra kusten.

⁽²²⁾ Se <http://cor.europa.eu/en/documentation/studies/Documents/quadruple-helix.pdf>

4.3.4 Fiske är en viktig faktor i den ekonomiska verksamheten i Medelhavsområdet och den näst viktigaste inkomstkällan efter turism. EESK håller med om att det finns ett behov av att planera särskilda åtgärder inom denna industri – av den sort som anges i den fjärde gruppen åtgärder i denna prioritering. Programmen bör syfta till att minska överfiske och utveckla stödtjänster och finansiering för att säkerställa det småskaliga fiskets överlevnad parallellt med en utveckling av kustsamhällena. EHFF:s⁽²³⁾ flexibilitet måste förbättras för att avlägsna hinder mellan den offentliga förvaltningens olika nivåer vid utarbetandet av effektiva initiativ.

4.3.5 EESK anser att rollen för Allmänna kommissionen för fiske i Medelhavet (AKFM) bör stärkas för att säkerställa att det antas nödvändiga, konsekventa och förenliga administrativa åtgärder, som syftar till att åtgärda den ogynnsamma situationen för fiskbestånden, i nära samarbete och samordning med utomeuropeiska Medelhavsländer.

4.4 EESK har upprepade gånger påpekat att de strategier och program för Medelhavet som genomförts de senaste tjugo åren har gett dåliga resultat och lämnat enorma mängder oanvända medel efter sig på grund av olika attityder och brist på effektiv samordning mellan EU:s ansvariga institutioner och de nationella myndigheterna och offentliga förvaltningarna i utomeuropeiska Medelhavsländer. Det behövs omgående starkt stöd och tekniskt bistånd i detta avseende för att förbättra insatserna från icke-EU-institutioner i enlighet med kraven för europeisk finansiering, liksom även större anpassningsbarhet från kommissionens sida.

4.5 Ett effektivt genomförande av åtgärderna i meddelandet hotas särskilt av tungrodd byråkrati, vilket framgår i kapitlet om ”Styrning och genomförande”, men också av inblandningen av helt olika institutioner med olika strukturer och attityder, såsom ministermötena, kommissionen, unionen för Medelhavsområdet etc. En operativ plan behövs med specifika organisatoriska/administrativa instrument och tydliga roller.

4.6 EESK anser att det genast bör inrättas en expertgrupp för den blå ekonomin, tillsammans med en tydligt definierad åtgärds- och kompetensplan, med koppling till arbetsgrupperna inom unionen för Medelhavsområdet. Expertgruppen bör ha den flexibilitet som krävs för att snabbt kunna reagera på nödsituationer – natur- och miljökatastrofer etc. – men också för att fullgöra vissa uppgifter och skyldigheter. EESK är försiktig i sin bedömning av expertgruppens effektivitet, som kommer att bero på vem som ingår i den och på det direkta deltagandet av EU:s institutioner och regeringarna i utomeuropeiska länder. EESK anser därför att expertgruppen bör utformas noggrant från början, med ett väldefinierat organisationsschema och ett effektivt system med processer och förfaranden samt med en kompetent utformad, specifik verksamhetsplan.

Bryssel den 6 december 2017.

Georges DASSIS
Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande

⁽²³⁾ Se https://ec.europa.eu/fisheries/cfp/emff_sv för mer information.